

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-2424/21-A

Název	Diagnostický ústav pro mládež, Praha 2, Lublaňská 33
Sídlo	Lublaňská 33, 120 00 Praha 2
E-mail	dius@dius.cz
IČ	49 625 357
Identifikátor	600 027 384
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Petra Prymulová
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Místo inspekční činnosti	Lublaňská 33, 120 00 Praha 2
Termín inspekční činnosti	2. – 4. 11. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle vybraných ustanovení zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb.

Charakteristika

Příspěvková organizace (dále „školské zařízení“ nebo „zařízení“) vykonává činnost diagnostického ústavu pro mládež a školní jídelny. Diagnostický ústav pro mládež (dále „DÚM“) je zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy pro chlapce s ukončenou povinnou školní docházkou.

K datu inspekční činnosti bylo v zařízení evidováno celkem 33 chlapců, z toho 26 chlapců bylo přítomno fyzicky. Čtyři chlapci měli povolený pobyt mimo zařízení, dva chlapci byli na útěku a jeden ve zdravotnickém zařízení. Výchovně vzdělávací činnost probíhala ve čtyřech výchovných skupinách. Pracoviště ve Vratislavově ulici v Praze 2 je toho času v rekonstrukci. Tato výchovná skupina je tak přechodně ubytována rovněž v sídle DÚM.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Jasná koncepce zařízení vychází z analýzy jeho vývoje, z dosažených pozitivních výsledků a současně reflektuje i nesplněné cíle. Ředitelka zařízení, jmenovaná do funkce od 1. února 2018, při plánování své činnosti vychází z koncepčních záměrů, které jsou dále rozpracovány, pravidelně aktualizovány a průběžně vyhodnocovány jednak v plánech výchovně vzdělávací činnosti a jednak v programech rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“). Některé organizační, finanční a kontrolní pravomoci k řízení diagnostického ústavu ředitelka delegovala na svoji zástupkyni. Společně pravidelně vyhodnocují úroveň poskytované výchovně vzdělávací péče. Výsledky vyhodnocení jsou pak pravidelně promítány do práce s dětmi. Poznatky z hospitací jsou diskutovány s jednotlivými pedagogy a podporují tak snahu pedagogů o zkvalitnění průběhu výchovy a vzdělávání dětí. Přenos informací o dění v jednotlivých výchovných skupinách a o plnění PROD se děje hlavně elektronicky, ale i prostřednictvím každodenních setkávání pedagogů při předávání služeb. Řízení se dále aktivně účastní i pedagogové prostřednictvím pravidelných jednání pedagogické rady a provozních porad.

Od minulé inspekční činnosti se pedagogický sbor částečně obměnil, stále však je až na tři pedagogy, kteří dokončují studium, plně kvalifikovaní. Další vzdělávání pedagogů převážně vychází z aktuálních potřeb, podmínek a cílů školského zařízení a přihlíží k zájmům pedagogů a rozpočtu školy. Preferuje studium ke splnění kvalifikačních předpokladů, ale i potřebná témata se zaměřením na rizikové chování, zneužívání návykových látek nebo činnosti s dětmi s psychiatrickým onemocněním.

Školní diagnostické pracoviště tvoří dva etopedi a dva psychologové. Ti svým systematickým působením zajišťují vyšetření úrovně chlapců formou pedagogických a psychologických činností, podporují korekci disociálních vztahů a postojů chlapců a změnu jejich hodnotového systému. Úzce spolupracují s celým týmem, který péči v zařízení poskytuje. Spolupráce probíhá jak na úrovních porad, tak spoluúčastí psychologicko-etopedického týmu na pravidelném programu chlapců. Kooperace jednotlivých členů školního poradenského pracoviště s pedagogy zařízení je velmi dobrá, efektivní, promyšlená a má pozitivní dopad na výchovné působení na chlapce. Oblast prevence garantuje etoped zařízení, který společně s celým týmem zpracovává preventivní program zařízení. Ten je ještě doplněn dokumentem, který se specificky zaměřuje na problematiku adiktologie. S ohledem na charakter zařízení (homogenní chlapecké skupiny) je výskyt šikany jev, se kterým tým musí nutně počítat. Z dokumentace i rozhovorů je zřejmé, že si tuto situaci zařízení dobře uvědomuje. V adiktologické oblasti je třeba zmínit především program Kontejner, který je realizován prostřednictvím skupinového

a individuálního poradenství. Personálně je zajištěn jednou z učitelek s adiktologickým vzděláním a psychologem zařízení. Tři pedagogové mají psychoterapeutický výcvik, etoped zařízení v současné době prochází sebezkušenostním výcvikem a absolvuje akreditované vzdělávání pro školní metodiky prevence. Celý tým je pod skupinovou i individuální supervizí.

Materiální podmínky zařízení jsou vhodné k plnění úkolů vyplývajících z náplně jednotlivých činností. V hlavní budově jsou pro výchovně vzdělávací práci vyčleněna tři podlaží, jedno slouží jako administrativní zázemí. K dispozici je společenská místnost, relaxační a terapeutická místnost, jídelna, posilovna a školní hřiště na dvoře zařízení. Členění vnitřních prostor podporuje kumulaci chlapců ze tří výchovných skupin na jednom podlaží, která zvyšuje organizační náročnost činností jednotlivých skupin v budově zařízení a do jisté míry i limituje možnosti výchovného působení na chlapce. Proto byly od minulé inspekční činnosti personálně posíleny noční služby. Výrazně se zlepšilo vybavení, včetně výzdoby. Provedenými změnami se zlepšil estetický vzhled prostor, který nahradil dřívější typický ústavní ráz zařízení.

Problematika zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí je formulována ve vnitřních dokumentech školského zařízení. Chlapci jsou s příslušnými pravidly seznamováni při přijetí a podle potřeby i v průběhu trvání pobytu ve školském zařízení. Míra úrazovosti je nízká, pouze v letošním školním roce došlo ke zvýšenému počtu úrazů při sportovních činnostech.

Stravovací služby přispívají k upevňování správných návyků a zdravého životního stylu. Pitný režim mají chlapci celodenně zajištěn. Při významných osobních příležitostech jim byly poskytovány navýšené náklady na stravování.

Školské zařízení hospodařilo s finančními prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu, vlastními příjmy (příspěvky na úhradu péče poskytované dětem a přídavky na děti) a aktivním hledáním dalších zdrojů. Zařízení určuje priority financování podle svých rozpočtových možností, jeho disponibilní finanční zdroje jsou dostačující pro úhradu nezbytných provozních výdajů a realizaci vzdělávacího programu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Odpolední činnosti probíhaly podle týdenních plánů, které korespondovaly s nastaveným ročním plánem výchovně vzdělávacích činností a školním vzdělávacím programem zařízení. Důraz ve výchovně vzdělávací oblasti byl kladen na získání kompetencí, které chlapcům umožní dobré společenské a profesní zařazení a samostatný život. Důležitým aspektem výchovných skupin je poskytování co největší míry autonomie chlapců.

Během hodnocené činnosti výchovných skupin vychovatelé uplatňovali především obvyklé formy a metody práce. Posilování zodpovědnosti a samostatnosti chlapců pro začlenění do běžného života je promyšlené a probíhá také v úzké spolupráci chlapců, vychovatelů a odborného týmu (etoped, psycholog). Účelem těchto cílených aktivit je pozitivní motivace chlapců a korekce nevhodných forem chování. Vychovatelé vycházeli v hodnocených činnostech z dosavadních znalostí osobnostních charakteristik chlapců, respektovali jejich tempo a přistupovali k nim empaticky. Při komunikaci s vychovateli vyjadřovali chlapci vlastní názor a zároveň převážně respektovali názor druhých, což se pozitivně projevovalo poměrně přívětivou atmosférou ve výchovných skupinách. Ke svému hodnocení, popřípadě k jiným záležitostem, které se jich týkaly, měli možnost se vyjadřovat, nebyli omezovali v přijímání návštěv ani ve vycházkách a dovolenkách. Vlastní sebehodnocení chlapců či jejich vzájemné hodnocení probíhalo v hospitovaných činnostech spíše nahodile.

Do týdenních programů jsou pravidelně zařazovány i individuální a skupinové diagnostické a terapeutické činnosti, které směřují prostřednictvím pedagogických a psychologických metod k získání informací o úrovni dítěte, popř. k nápravě poruch v sociálních vztazích a v jeho chování. Výsledkem těchto odborných činností je komplexní diagnostická zpráva s návrhem specifických výchovných a vzdělávacích potřeb v zajmu rozvoje osobnosti stanovených v PROD.

Vzdělávání chlapců v DÚM probíhá ve dvou diagnostických třídách, ve kterých přípravu chlapců na jejich budoucí povolání zajišťují tři učitelé. Vyučování probíhá zpravidla v uzavřených tematických blocích. Základním principem výuky je individuální přístup, který respektuje specifické potřeby dítěte, získané vědomosti, aktuální osobní problémy i momentální situaci ve skupině. Někteří chlapci z výchovné skupiny na pracovišti Vratislavova (z důvodu rekonstrukce také nyní v Lublaňské) navštěvují školy v různých místech Prahy. V rámci nastavené distanční výuky, vedené v DÚM vzhledem k jejich určenému pobytu, se pod dohledem vyučujících připravují na výuku, vypracovávají úlohy zadané učiteli jejich kmenových škol. Vzhledem k předchozímu, často nepodnětnému a problémovému prostředí rodiny, ve kterém děti vyrůstaly, s důsledkem jejich častého záškoláctví, je aktuální úroveň vědomostí dětí v diagnostických třídách značně rozdílná. Často jim chybějí základní vědomosti ze základní školy. Příprava na výuku je tak vzhledem k organizaci vzdělávání náročná, což je způsobeno tím, že se vzdělávání v diagnostických třídách účastní žáci z různých ročníků středního vzdělávání a rozdílných typů a zaměření škol (např. obory s výučním listem).

Hospitované hodiny provázely vstřícný přístup pedagogů k chlapcům a snaha o dodržování nastavených pravidel, které však někteří nerespektovali. Při řešení negativních projevů učitelé vhodně využívali své zkušenosti a znalosti specifických potřeb jednotlivých chlapců, které často získali od odborných pracovníků. Výuka byla vedena v jedné třídě převážně frontálně s doplňujícími otázkami učitele k tématu. Ve druhé diagnostické třídě pracovali chlapci v rámci samostatné práce při třídění kladných a záporných vlivů na jejich pobyt v ústavu. Chlapci byli vedeni k argumentaci, vhodně byla využita podpora názorných pomůcek. Učitelé používali řízený rozhovor a snažili se navozovat diskusi podpořenou příklady z běžného života s cílem u chlapců rozvíjet zejména kompetence k řešení problémů a dovednosti komunikační. K jednotlivcům přistupovali citlivě, individuálně a vždy respektovali jejich pracovní tempo. Připravené diferencované úkoly pro rychlejší jedince však neměli k dispozici, třebaže ve třídách jsou chlapci s velmi rozdílnými schopnostmi a potřebami. Ve sledovaných hodinách učitelé využívali sebemenší aktivitu dětí při odpovědích a zájmu o téma k průběžnému hodnocení pochvalou.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Strategie hodnocení dětí v zařízení je systematická, je prováděna pravidelně a účelně všemi pedagogickými pracovníky podle kritérií a pravidel nastavených ve vnitřním řádu. Od předchozí inspekční činnosti byl hodnotící systém přepracován tak, aby byl motivační a neobsahoval prvky ostrakizace a soutěžení. Chlapci jsou v zařízení hodnoceni slovně každý den vychovatelem a třídním učitelem. Na základě denních hodnocení je stanoveno týdenní hodnocení, které je navázáno na výchovná opatření, která mají povahu pochval, ocenění a výhod (i hmotných a finančních). Za prokázaná porušení vnitřního řádu jsou chlapcům udělována výchovná opatření, která mají povahu odebrání některých získaných výhod. Úspěšnost chlapců se odvíjí od plnění povinností, respektování zadaných úkolů, sociálních pravidel a hodnocení ve škole. Chlapci mají možnost se ke každému hodnocení

vyjádřit, čímž jsou posilovány jejich komunikační kompetence a jsou tak přirozeně vedeni k sebereflexi. Systém je přehledný a oslovení chlapci mu rozuměli.

Vzhledem k rozdílné úrovni jednotlivých dětí a jejich různě dlouhému pobytu v DÚM nelze sledovat celkový posun žáků, cílem učitelů je individuálně poskytovat, doplňovat a upevňovat učivo, které dětem chybí, zejména učivo důležité pro praktické využití v dalším uplatnění. Učitelům se daří komunikovat s třídními učiteli kmenových škol, snahou je zajistit jejich vstřícnost a tolerantnost, aby z důvodu pobytu v DÚM neztratily děti studijní rok na dané škole. To se učitelům zařízení většinou daří.

Diagnostický ústav zajišťuje i metodické vedení prostřednictvím návštěv ve spádových zařízeních ve svém územním obvodu. Návštěvy těchto zařízení jsou plánované a pravidelné, řeší systémové i individuální problémy zařízení i jednotlivých dětí. V roce 2021 bylo uskutečněno 24 návštěv. Kontakt odborných pracovníků zařízení (etopedi, psychologové) s pedagogickými pracovníky jednotlivých spádových zařízení je zajišťován také pravidelným setkáváním v některém z následných zařízení. V letošním roce se zaměřením na koncepci léčebně výchovné péče o děti ohrožené užíváním návykových látek.

Diagnostický ústav na základě výsledků diagnostických, vzdělávacích, terapeutických, výchovných a sociálních činností, které jsou součástí komplexního vyšetření, zpracovává komplexní diagnostickou zprávu s návrhem specifických výchovných a vzdělávacích potřeb v zajmu rozvoje osobnosti dítěte stanovených v PROD.

Zařízení přínosně spolupracuje se zřizovatelem, s městskou částí Praha 2, s nadačními fondy (např. Albert a Slunce), s DC Paprsek, střediskem Praha 9 – Prosek, s Hiporehabilitací Jupiter, z. s., Řevnice, Beztřízí, specializovaným oddělením DDM Praha 3 - Ulita, s Policií ČR nebo Městskou Policií (besedy, projekty), se soudy, s OSPOD, ze zákona se státní zástupkyní, s neziskovými organizacemi a s dobrovolníky. V minulém školním roce proběhla částečně, před zavedením karanténních opatření souvisejících s onemocněním COVID-19, kooperace s Tanečním studiem Light. Chlapci zajišťují v rámci brigádnické činnosti stavbu kulís a jejich převoz v různých pražských divadlech. Zde mají možnost setkávat se a komunikovat s vrstevníky v přirozeném sociálním prostředí. Součástí realizace školního vzdělávacího programu je i pravidelně zařazovaná brigádnická činnost chlapců, v rámci uzavřených smluv mezi DÚM a některými úklidovými firmami, podporující pracovní a sociální kompetence chlapců, se snahou je pozitivně motivovat i možnostmi výtěžku.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Od předešlé inspekční činnosti došlo ke změně ve vedení školského zařízení.
- Hodnotící systém byl přepracován na motivační, byly odstraněny prvky ostrakizace a soutěžení.
- Kontrolní a evaluační systém kvality výchovně vzdělávací péče byl nově nastaven, je funkční a zvýšila se jeho účinnost.
- Zařízení zpracovává PROD pro všechny chlapce v zařízení, určuje jim klíčového pracovníka (etoped, psycholog) a stanovuje jeho roli ve vztahu k naplňování potřeb chlapců.

Silné stránky

- Systém předávání informací umožňuje aktivně reagovat na individuální změny v chování chlapců a nastolit vhodná a přiměřená opatření.

- Psychologické a etopedické odborné činnosti zajišťované diagnostickým pracovištěm mají pozitivní dopad na korekci disociálních vztahů chlapců a změnu jejich hodnotového systému.
- Do výchovně vzdělávacího procesu je pravidelně zařazována brigádnická činnost, která podporuje rozvoj pracovních a sociálních kompetencí chlapců a rozvíjí jejich komunikační dovednosti.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Nevhodná kumulace chlapců ze tří výchovných skupin na jednom podlaží zvyšuje organizační náročnost činností jednotlivých skupin v budově zařízení a do jisté míry i limituje možnosti výchovného působení na chlapce.
- Ve výuce byla jen minimálně využita diferenciacie přístupu k žákům podle jejich dosavadních znalostí a dovedností, což snižovalo efektivitu výuky.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Diferencovat přístup k žákům ve škole podle jejich potřeb, dosavadních znalostí a dovedností
- Vzhledem ke kumulaci dětí na jednom podlaží zvýšit maximálně možný přehled vychovatelů o příležitostném pohybu jednotlivců
- Analyzovat příčiny úrazovosti a realizovat preventivní opatření k předcházení úrazů

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu cs.i.a@csic.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Vnitřní řád Diagnostického ústavu pro mládež, Praha 2, čj. DIUS/0202/2018, s účinností od 1. 9. 2018
2. Školní vzdělávací program pro Diagnostický ústav pro mládež, Praha 2, od 1. 9. 2018
3. Preventivní program, platnost 1. 9. 2021 – 31. 8. 2022
4. Systém péče o klienty ohrožené závislostí v zařízení s účinností od 1. 9. 2018
5. Výroční zpráva za školní rok 2020 – 2021
6. Rozvrh vyučovacích hodin – stav k termínu inspekční činnosti
7. Třídní knihy diagnostických tříd vedené ve školním roce 2021/2022
8. Inspekční zpráva čj. ČŠIA-2941/16-A
9. Dokumentace o kontrolní činnosti vedení školy (hospitační záznamy – školní rok 2020/2021)
10. Záznamy z pedagogických rad a z porad za školní rok 2021/2022
11. Knihy denní evidence výchovného ústavu za školní rok 2021/2021
12. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti ve školním roce 2021/2022

13. Osobní dokumentace dětí k termínu inspekční činnosti, včetně opatření ve výchově
14. Kniha návštěv k termínu inspekční činnosti
15. Směrnice Diagnostického ústavu pro mládež, Praha 2 o školním stravování s účinností od 25. 8. 2021
16. Provozní a sanitační řád ze dne 31. 8. 2021

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jiří Holomek, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu	Jiří Holomek v. r.
Mgr. Jiří Wagner, školní inspektor	Jiří Wagner v. r.
Bc. Šárka Snížková, kontrolní pracovnice	Šárka Snížková v. r.
Mgr. Lukáš Valda, přizvaná osoba – odborník speciální pedagogika - etopedie	Lukáš Valda v. r.
Mgr. Jan Žufníček, přizvaná osoba – odborník speciální pedagogika - etopedie	Jan Žufníček v. r.

V Českých Budějovicích 29. 11. 2021

Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Petra Prymulová, ředitelka školského zařízení	Petra Prymulová v. r.
---	-----------------------

V Praze 14. 12. 2021